

คุณภาพยาเม็ดลาโมไตรจิน

Pharmaceutical Quality of Lamotrigine Tablets

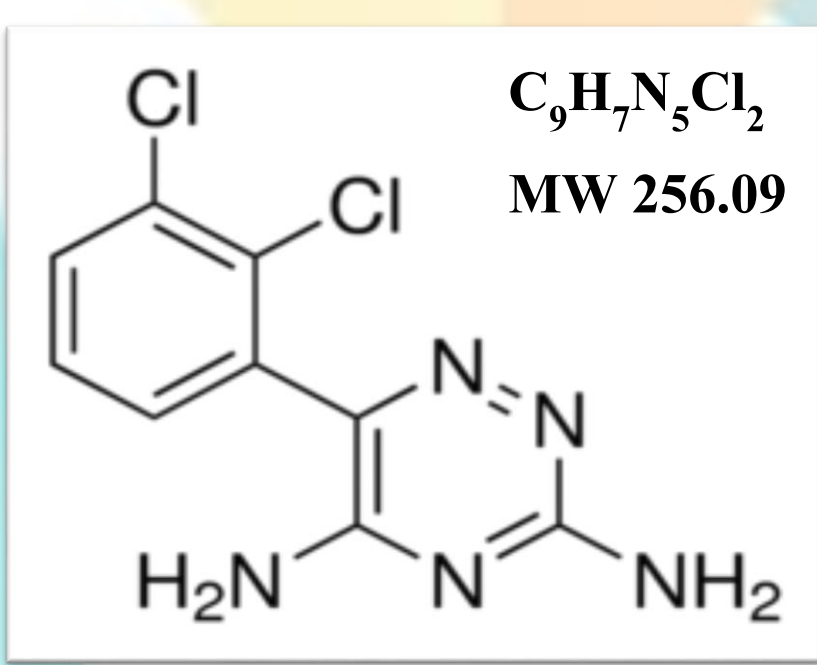
สุรนา ไพสิน และ ศศิศา อยู่สุข

สำนักยาและวัตถุเสพติด กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

บทคัดย่อ

ยาเม็ดลาโมไตรจิน เป็นยากลุ่มต้านโรคลมชัก ใช้เป็นยาเดี่ยวในการรักษาหรือใช้ร่วมกับยาด้านโรคลมชักชนิดอื่นเพื่อป้องกันและควบคุมอาการของโรค นอกจากนี้ยังใช้เป็นยาควบคุมอารมณ์ในการรักษาโรคอารมณ์แปรปรวนสองขั้ว โดยผลิตในรูปแบบยาเม็ดมีขนาดความแรง 25, 50 และ 100 มิลลิกรัม ในปีงบประมาณ 2561 สำนักยาและวัตถุเสพติดร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ดำเนินโครงการประกันคุณภาพยา โดยสุ่มเก็บตัวอย่างยาจากโรงพยาบาลรัฐ ผู้นำเข้าและโรงงานผลิตยาภายในประเทศเพื่อสำรวจคุณภาพยาเม็ดลาโมไตรจิน รวมทั้งสิ้นจำนวน 31 ตัวอย่าง จากผู้นำเข้า 1 ราย 3 ทะเบียนตำรับ และผู้ผลิตในประเทศ 2 ราย 6 ทะเบียนตำรับ ตรวจวิเคราะห์คุณภาพโดยใช้วิธีวิเคราะห์และมาตรฐานหัวข้อต่างๆตามตำรายาฟาร์มาโคเปียของสหรัฐอเมริกา ฉบับที่ 40 (USP 40) ที่ได้ผ่านการทวนสอบวิธีวิเคราะห์แล้ว โดยตรวจวิเคราะห์ในหัวข้อการตรวจเอกลักษณ์ ปริมาณตัวยาสำคัญ ความแตกต่างของน้ำหนักเฉลี่ย และ Organic impurities ผลการตรวจวิเคราะห์พบว่า ยาเม็ดทุกตัวอย่างเข้ามาตรฐานทุกหัวข้อ (ร้อยละ 100) แสดงให้เห็นว่า ยาเม็ดลาโมไตรจินที่มีในประเทศไทยมีคุณภาพ นำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบการจัดซื้อยาในโรงพยาบาล

บทนำ

Lamotrigine เป็นยากลุ่มต้านโรคลมชัก จัดอยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ บัญชี ง ใช้ร่วมกับยาด้านอื่นในกลุ่มเพื่อรักษา generalized seizures ของ Lennox-Gastaut syndrome, primary generalized tonic-clonic seizures และ partial seizures ในผู้ใหญ่และเด็กอายุมากกว่า 2 ปีขึ้นไป ใช้เป็นยาเดี่ยวในการเปลี่ยนยาที่รักษาในผู้ป่วยอายุ 16 ปีขึ้นไป และยังใช้เป็นยารักษาเพื่อควบคุมอาการ Bipolar I disorder ในผู้ใหญ่

ภาพที่ 1 สูตรโครงสร้างทางเคมีของยา Lamotrigine

สำนักยาและวัตถุเสพติดและสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้ดำเนินการสำรวจคุณภาพยาเม็ด Lamotrigine ที่มีใช้ในประเทศไทย ในปีงบประมาณ 2561 ภายใต้โครงการประกันคุณภาพยา ทำการศึกษาโดยสุ่มเก็บตัวอย่างยาจากโรงพยาบาล ผู้นำเข้าและผู้ผลิต เพื่อดำเนินการวิเคราะห์คุณภาพตามมาตรฐานตำรายาฟาร์มาโคเปียของสหรัฐอเมริกา (USP 40)

วัตถุประสงค์

เพื่อสำรวจคุณภาพยาเม็ด Lamotrigine ที่มีใช้ในประเทศไทย

วิธีการศึกษา

- ทวนสอบวิธีวิเคราะห์ หัวข้อปริมาณตัวยาสำคัญ (Assay) และ Organic impurities
- วิเคราะห์ยาเม็ด Lamotrigine ตามข้อกำหนดใน USP 40 หัวข้อ Assay, Weight variation, Organic impurities

การทวนสอบวิธีวิเคราะห์

ผลการทวนสอบวิธีวิเคราะห์ยาเม็ด Lamotrigine หัวข้อ Assay ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดในหัวข้อ Specificity, Precision, Filter effect, Column effect, Stability และหัวข้อ Organic impurities ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดในหัวข้อ Limit of Quantitation, Filter effect

วิธีการวิเคราะห์และเกณฑ์มาตรฐาน

วิธีวิเคราะห์ : USP 40

ตารางที่ 1 Chromatographic conditions ของวิธีวิเคราะห์ปริมาณตัวยาสำคัญ (Assay) และ Organic impurities

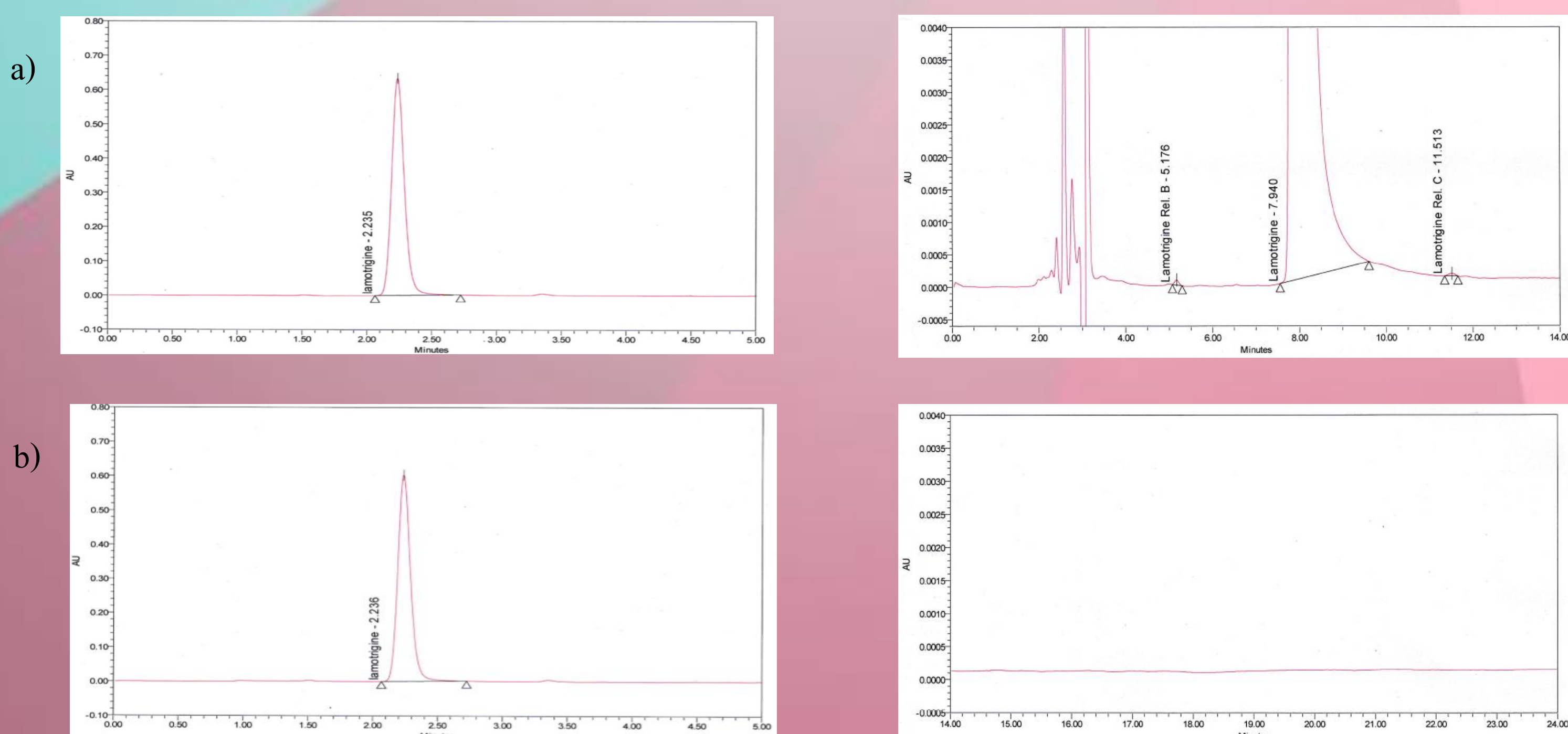
Chromatographic conditions	Assay	Organic impurities
Analytical column	4.6-mm x 15-cm; 5- μ m packing C18	4.6-mm x 25-cm; 5- μ m packing C18
Mobile phase	Methanol : Buffer (60:40)	Acetonitrile : Methanol : Buffer (10:30:60)
Buffer	Ammonium acetate 0.8 g in 1000 ml water (0.8 g/L) adjust to pH 4.5 with Glacial acetic acid	
Diluent	Methanol : Buffer (60:40)	Methanol : Buffer (60:40)
Detector	UV 210 nm	
Flow rate	1.0 mL/min	
Injection volume	10 μ L	5 μ L

เกณฑ์มาตรฐาน

ตารางที่ 2 หัวข้อทดสอบและเกณฑ์มาตรฐาน

หัวข้อทดสอบ	เกณฑ์มาตรฐาน
การตรวจเอกลักษณ์ (Identification)	ตรวจพบ Lamotrigine
ปริมาณตัวยาสำคัญ (Assay)	90.0-110.0% Ia.
ความแตกต่างจากน้ำหนักเฉลี่ย (Weight variation)	Acceptance value of 10 units $\leq$ 15.0%
Organic impurities	
- Lamotrigine related compound B	NMT 0.2%
- Lamotrigine related compound C	NMT 0.5%
- Any individual unspecified degradation impurity	NMT 0.2%
- Total impurities	NMT 0.75%

Chromatogram

ภาพที่ 2 แสดง Chromatogram ของ Lamotrigine หัวข้อ Assay

ภาพที่ 3 แสดง Chromatogram ของ Organic impurities

a) Standard solution   b) Sample solution

ใน Sample solution

ผลการศึกษา

ยาเม็ด Lamotrigine ที่สุ่มมาทั้งหมดจำนวน 31 ตัวอย่าง นำมาวิเคราะห์ตามวิธี USP 40 ในหัวข้อ Assay, Weight variation และ Organic impurities ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการตรวจวิเคราะห์ยาเม็ด Lamotrigine

ตัวอย่าง	ผู้ผลิต	ขนาดความแรง (mg)	รุ่นที่ผลิต	แหล่งเก็บตัวอย่าง		Assay (%Ia.)	Weight variation	Organic impurity	สรุปผล
				โรงพยาบาล	ผู้ผลิต				
1	A	25	a		✓	97.2	Pass	Pass	Pass
2	A	25	b		✓	96.5	Pass	Pass	Pass
3	A	25	c		✓	95.9	Pass	Pass	Pass
4	A	25	c	✓		96.4	Pass	Pass	Pass
5	A	25	d	✓		96.9	Pass	Pass	Pass
6	A	50	e		✓	93.1	Pass	Pass	Pass
7	A	50	f		✓	92.4	Pass	Pass	Pass
8	A	50	g		✓	96.8	Pass	Pass	Pass
9	A	50	g	✓		94.0	Pass	Pass	Pass
10	A	50	h	✓		97.3	Pass	Pass	Pass
11	A	100	i		✓	97.4	Pass	Pass	Pass
12	A	100	j		✓	97.8	Pass	Pass	Pass
13	A	100	j	✓		97.9	Pass	Pass	Pass
14	A	100	k	✓		98.2	Pass	Pass	Pass
15	A	100	k		✓	98.4	Pass	Pass	Pass
16	B	25	l		✓	101.0	Pass	Pass	Pass
17	B	25	m	✓		95.9	Pass	Pass	Pass
18	B	50	n		✓	96.1	Pass	Pass	Pass
19	B	50	o	✓		96.6	Pass	Pass	Pass
20	B	50	p	✓		98.7	Pass	Pass	Pass
21	B	100	Q		✓	98.6	Pass	Pass	Pass
22	B	100	r	✓		99.1	Pass	Pass	Pass
23	C	25	s		✓	97.6	Pass	Pass	Pass
24	C	25	t		✓	96.8	Pass	Pass	Pass
25	C	25	u		✓	95.9	Pass	Pass	Pass
26	C	50	v		✓	93.1	Pass	Pass	Pass
27	C	50	w		✓	94.0	Pass	Pass	Pass
28	C	50	x		✓	93.8	Pass	Pass	Pass
29	C	100	y		✓	99.8	Pass	Pass	Pass
30	C	100	z		✓	99.6	Pass	Pass	Pass
31	C	100	aa		✓	100.0	Pass	Pass	Pass

วิจารณ์ผลการศึกษา

ผลการศึกษาค้นคว้ายาเม็ด Lamotrigine เป็นตัวอย่างยาจากผู้นำเข้า 1 ราย 3 ทะเบียนตำรับ และผู้ผลิตในประเทศ 2 ราย 6 ทะเบียนตำรับ จำนวนรวม 31 ตัวอย่าง โดยสุ่มตัวอย่างยามาได้ครบทุกบริษัทที่มีการผลิตและนำเข้าในประเทศไทย พบว่า ยาเม็ดทุกตัวอย่างเข้ามาตรฐานทุกหัวข้อ (ร้อยละ 100) โดยผลการวิเคราะห์หัวข้อปริมาณตัวยาสำคัญในแต่ละทะเบียนตำรับเข้าเกณฑ์มาตรฐาน และในหัวข้อ Organic impurities พบ Lamotrigine related compound B และ Lamotrigine related compound C ซึ่งเป็น impurity ในปริมาณน้อยมาก และพบเพียงบางตัวอย่าง ซึ่งค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

Lamotrigine มีความคงสภาพต่อแสงและความร้อน แต่จะสลายตัวได้โดยปฏิกิริยา oxidation และ hydrolysis ในสภาวะกรด-ด่าง⁽¹⁾ โดยพบว่ากระบวนการสลายตัวหลักคือ การเกิดปฏิกิริยา hydrolysis ภายใต้อสภาวะด่าง⁽²⁾ ซึ่งมี Lamotrigine related compound C เป็น impurity ที่เกิดจากกระบวนการดังกล่าว โดยสอดคล้องกับ USP monograph ที่ยอมให้มีปริมาณ Lamotrigine related compound C สูงกว่า impurity อื่น

จากการสังเกตยาที่ได้จากการสุ่มเก็บตัวอย่างจากโรงพยาบาลและผู้ผลิต ยาทุกตัวอย่างมีอายุการใช้ยา (Shelf-life) เท่ากับ 2 ปี มีสภาพเม็ดยาสมบูรณ์ บรรจุในแผงบลิสเตอร์ ซึ่งเป็นบรรจุภัณฑ์ปิดสนิทที่ช่วยป้องกันแสงและความชื้นได้ดี ดังนั้นการเลือกใช้ภาชนะบรรจุและการพัฒนาสูตรตำรับยาโดยคำนึงถึงความคงสภาพของผลิตภัณฑ์ยาจึงมีความสำคัญ เพื่อให้ยามีคุณภาพตลอดช่วงอายุการใช้ยา

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า ยาเม็ด Lamotrigine ที่มีใช้ในประเทศไทยมีคุณภาพ สามารถนำข้อมูลไปเผยแพร่ในหนังสือรายชื่อผลิตภัณฑ์ยาคุณภาพและผู้ผลิตของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์และระบบสืบค้นข้อมูล Green Book เพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบการจัดซื้อยาที่มีคุณภาพในโรงพยาบาลทั่วประเทศ และสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนผู้ใช้ยา ส่งผลต่อการรักษาและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Bais S, Chandewar A, Kakani A, Singhvi I. Development and Validation of a Stability-indicating HPLC Method for Analysis of Lamotrigine in Bulk Drug and Formulations. International Journal of Universal Pharmacy and Bio Sciences. 2013;May-June:334-353.
- Edmeades LM, Griffith-Skinner NA, Hill DA, Hill GT, Packham TW, inventors; Glaxo Wellcome Inc., assignee. Compound and its use. United States patent US 6333198B1. 2001 Dec 25.